

перекладаються відповідними елементами мови перекладу [7, с. 264].

Цей прийом застосовується при перекладі складних за структурою термінів, наприклад:

- *closed ventilate container* – *закритий вентиляований контейнер*;
- *general terms of sale and delivery* – *загальні умови продажу і поставки*;
- *transformer insulation* – *ізоляція трансформатора*;
- *multimodal transport operator* – *оператор мультимодального перевезення*,
- *good state* – *справний стан* [3].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, підсумовуючи викладене вище, можна стверджувати, що (1) вивчення особливостей перекладу термінів сфери енергоефективності є актуальним через стрімкий розвиток та імплементацію міжнародних проектів у цій галузі; (2) для адекватного відтворення термінів у сфері енергоефективності перекладу вдаються до лексичних перетворень та (3) основними лексичними прийомами перекладу термінів галузі енергоефективності є транскодування, опис значення і калькування. Такі трансформації як генералізація, конкретизація не є часто вживаними, скільки в українській мові відсутні певні еквіваленти або аналоги одиниці мови оригіналу.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі вважаємо вивчення лексико-семантичних та лексико-граматичних особливостей перекладу у сфері енергоефективності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гринёв С. В. О современном состоянии терминоведения / С. В. Гринёв // Научно-техническая терминология : материалы 10-й Междунар. науч. конф. по терминологии. – М., 2004. – С. 21–35.
2. Даниленко В. П. Русская терминология. Опыт лингвистического описания / В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 246 с.
3. Держенергоефективності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://saee.gov.ua/>
4. Екоклуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ecoclubrivne.org/>
5. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. / В. І. Карабан – К. : Політична думка, 1997. – 300 с.
6. Кияк Т. Функції та переклад термінів у фахових текстах [Електронний ресурс] / Т. Кияк – Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.zu.edu.ua/1545/1/84.pdf>
7. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. – М. : ЭТС, 2001. – 424 с.
8. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 448 с.
9. Крупнов В. Н. Курс перевода. Английский язык : общественно-политическая лексика / В. Н. Крупнов. – М. : Международные отношения, 1979. – 231 с.
10. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / В. М. Лейчик. – 4-е изд., испр. и доп. – М., 2009. – 256 с.
11. Марусенко М. А. Об основном понятии терминоведения – научно-техническом термине / М. А. Марусенко // Научно-техническая информация. 1981. – Сер. 2. – № 8. – С. 1–5.
12. Міжнародний виставковий центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iec-expo.com.ua/en/ee-2016en.html>
13. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика / Я. И. Рецкер. – М. : Р. Валент, 2006. – 240 с
14. Международная Финансовая корпорация Группа всемирного банка [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/Multilingual_Ext_Content/IFC_External_Corporate_Site/Home_RU#

Крицишин Т.

Науковий керівник – доц. Бабій Л. Б.

ТИПОЛОГІЯ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ У ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРАХ М. МАТІОС ТА М. Г. КІНГСТОН

Постановка проблеми у загальному вигляді. Питання самоідентифікації жінки у суспільстві завжди стояло гостро. Саме бажання здобути рівність у правах, можливість самовираження та матеріальну незалежність від чоловіків спонукало групи жіноцтва різних країн та національностей висувати вимоги суспільству про перегляд ролі жінки у ньому та надання їй громадянських прав на рівні з чоловіками (право голосу, право на власність, соціальні пільги та ін.).

Звісно, такі соціальні процеси і переміни знайшли відголос у літературі, адже це невід’ємний компонент культури народу. Становлення жінки як особистості, її боротьба з усталеними суспільними нормами, пошук власного «Я» та гармонії зі світом є базовими елементами прози М. Матіос та М. Г. Кінгстон. Як представниці різних культур (української та китайської відповідно), ці творці «жіночої літератури» дуже тонко та схоже зобразили психологізм та трагізм особистісного становлення жінки у зв’язку з національними, суспільними змінами та під час особистих криз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми. Образ жінки у літературі досліджувався багатьма науковцями. Зокрема, над типологією жіночих образів у літературі працювали такі дослідники, як С. Павличко, Н. Косинська, О. Теліга, Н. Білоус, А. Новиков, та В. Агеєва, що свідчить про актуальність даного питання.

Метою нашої статті є проаналізувати жіночі образи у творах М. Матіос та М. Г. Кінгстон.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соломія Павличко у своїй науковій праці «Фемінізм» так описала роль жінки у суспільстві: «Ми, звичайно, можемо і вміємо себе обдурювати, говорити про якусь особливу роль жінок в українському суспільстві, мало не про якийсь традиційний український матриархат, який при ближчому розгляді приписує жінці роль Берегині – своєрідної богині-раби, такої, що береже домашнє вогнище, поки чоловіки воюють, пиячать або займаються інтелектуальними справами...», «Ми можемо повторювати заявлені істини про те, що жінки завжди були музами, їм поклонялися, їх оспівували і оспівують далі в цілому і в якихсь окремих деталях – очі, губи, руки, ноги, тіло, душу... У звичайному житті музам доводиться щоденно носити сітки з харчами, щоб прогодувати чоловіка й дітей, вони швидко товстішають, втрачають в тяжкій праці красу молодості і рідко коли знаходять час почитати книжку чи погортати свіжі газети» [4, с.25]. Авторка обстоює думку про те, що суспільство, в якому немає рівності між чоловіком та жінкою є хворим та нерозвинутим, що патріархат спотворює культуру та значущість жінки у суспільстві, а також відведена їй роль у ньому. «Навіть під маскою оспівування така культура несе в собі глибинні структури зневаги до жінки, апологію її експлуатації, в тому числі й насамперед сексуальної» [4, с.25].

Марія Матіос та Максін Гонг Кінгстон є авторками-представницями двох різних країн та культур, але їхні твори носять спільний відбиток образу жінки у патріархальному суспільстві. Жінка підкорювалася усталеним суспільним нормам та звичаям, вона була «рабом» правил та чоловічих переконань. Це жінка-берегиня, головними задачами якої були дітородіння, праця на землі та вирішення побутових проблем. Жінку зневажали, до її думки нечасто прислухались, її цькували та висміювали.

У творах авторок зображується патріархальне суспільство, характерною рисою якого є забобонність у сприйнятті світу та численні стереотипи. Значна кількість вірувань стосується насамперед жінки, вони якраз і формують «соціальні очікування» від представниць жіночої статі як соціальну потребу жіночості, або фемінності... [1, с. 31]

Письменниці розглядають проблему неминучого підкорення жінки чоловікові. Ось як Марія Матіос висвітлює це питання у новелі «Юр'яна і Довгопол»: «Та коли Довгопол раптово скидав їх (очі) догори, дивлячись майже незрушно, тоді в момент ломилася воля й гаряча млість діставала кінців пальців. Під такими очима зостраха можна й обісцятися, не раз думала Юр'яна, дивлячись услід Довгополові».

Максін Гонг Кінгстон у збірці «The Woman Warrior» показує всю безвихідь жіночого існування, вона порівнює становище заміжньої жінки зі становищем раба: “When we Chinese girls listened to the adults talking-story, we learned that we failed if we grew up to be but wives or slaves” [5, с.25].

Жіночі образи у романі Марії Матіос «Майже ніколи не навпаки» та новелі Максін Гонг Кінгстон «No Name Woman» демонструють, що становище жінки у патріархальному світі аж ніяк не привабливе: «У їхніх горах дівка тата боїться більше, ніж чоловіка. Але й перечити чоловікові не сміє, навіть, як чоловік бреше» [2, с. 113]. «The other man was not after all, much different from her husband. They both gave orders: she followed. ‘If you tell your family, I’ll beat you. I’ll kill you» [5, с.14]. Незважаючи на свої бажання, потреби чи страхи, жінка повинна була сліпо виконувати накази чоловіка. Вона – пасивний і безправний об’єкт і підкорятися чоловікові-суб’єкту має вже тому, що є жінкою. Відтак у прозі Марії Матіос система вимог патріархального світу до жіночої статі постає як «офіційне прикриття» чоловічого егоїзму та прагнення влади [1, с.32].

Аналізуючи дані твори можемо побачити, що жінка виступає «берегинею» роду, його продовжувачем, незважаючи на всі побутові негаразди вона намагається виконати свій безпосередній обов’язок – обов’язок матері. «Від роботи вона вернулася пізно й якась така, ніби в терниці витіпана й вибита. У попереку сиділа кусюча гадина й жалила раз по раз смертельно й навіки» [4, с.6], «Тоді вона робила три роботи одночасно: викручувала шмаття, топтала гадину в череві й рахувала своїх умерлих до чи після народження дітей». [4, с.7]. «She may have gone to the pigsty as a last act of responsibility: she would protect this child as she had protected its father» [5, с. 21], «Carrying the baby to the well shows loving... Mothers who love their children take them along»[5, с. 21].

Висновки з дослідження. Підсумовуючи, варто згадати, що у руках жінки-письменниці жіночі образи набувають осмисленості, їхня проблематика виноситься на якісно новий рівень, адже авторки звертаються до свого унікального досвіду. Вони описують своїх героїнь повністю, надаючи їхнім образам глибокого трагізму. Письменниці зображують нелегку долю **жінки-берегині** (берегині сімейного достатку, тепла та затишку) та **жінки-рабині** (рабині власного чоловіка, суспільства та особистої безпомічності).

ЛІТЕРАТУРА

1. Косинська Н.В. Драматизм жіночих образів у прозі Марії Матіос: Конфлікт гендерної ролі та жіночої ідентичності. // Наукові праці. Літературознавство. – 2012. – № 188. – С. 31-35.
2. Матіос М. Майже ніколи не навпаки / Марія Матіос. – Л.:ЛА «Піраміда», 2011. – 176 с.: іл.
3. Матіос М. Нація: Видання шосте/ Марія Матіос. – Л. : ЛА «Піраміда», 2005. – 256 с.
4. Павличко С. Фемінізм — непоганий інструмент, щоб назвати речі своїми іменами / Соломія Павличко. – К. : День. – 1998. – 322 с.

5. Kingston M. H. *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood Among Ghosts* / Maxine Hong Kingston. – London : Picador, 1981. – 186 p.

Бурдик В.

Науковий керівник – проф. Задорожна І. П.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Сьогодні в умовах міжнародної економічної та культурної інтеграції володіння іноземною мовою стає все більш необхідним. Основною метою навчання є оволодіння студентами професійно-орієнтованою іншомовною комунікативною компетентністю, одним із важливих компонентів якої є навички та вміння говоріння в монологічній і діалогічній формах.

Проблему навчання діалогічного мовлення досліджували такі вчені: І. О. Зимня, В. Л. Скалкін, Ю. І. Пассов, Н. К. Склярєнко, С. Ю. Ніколаєва, Т. В. Рябова та ін. У роботах науковців розкрито механізми породження мовленнєвого висловлювання, складові іншомовної компетентності та труднощі оволодіння діалогічним мовленням, що визначають вимоги до системи вправ для навчання цієї форми говоріння. Проте аналіз літератури показав недостатню дослідженість питання формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні та доцільність розробки відповідної підсистеми вправ, яка б забезпечувала формування навичок та вмінь у ситуаціях, які відображають ситуації реального спілкування. Осмислення психолінгвістичних явищ, які лежать в основі формування комунікативних вмінь, необхідність вирішення завдання покращити рівень їх сформованості в студентів та життєва потреба спілкування іноземною мовою в сучасних умовах визначають актуальність обраної теми.

Мета статті полягає у визначенні передумов ефективного формування у студентів іншомовної компетентності у діалогічному мовленні.

Говоріння — усна форма мовлення, продуктивний вид мовленнєвої діяльності, що задовільняє потреби спілкування і ґрунтується на механізмах формування й формулювання думки, на складній взаємодії навичок та вмінь внутрішнього та зовнішнього оформлення висловлювання. Великого значення надають предмету, результату і продукту мовленнєвої діяльності. І як діяльність (процес), і як продукт мовлення володіє певними ознаками, що є орієнтирами в навчанні, вказують, які умови треба створити, а також є критеріями оцінки результатів навчання [3, с. 141].

Предметом говоріння є думка як відображення в свідомості людини зв'язків і відношень явищ реального світу. Вона обумовлює специфіку діяльності говоріння та його мету — вираження думки [6, с. 119]. Продуктом говоріння є висловлювання на рівні однієї фрази, понадфразової єдності, тексту. Певна мета та мотив, що базується на потребі, — обов'язкові складові акту говоріння. Вираження людиною думок, почуттів, волевиявлення, або власне процес говоріння здавна привертая увагу філософів, лінгвістів, психологів. З середини минулого століття дослідники почали цікавитися внутрішньою стороною говоріння, тобто тим, як думка мовця переходить в сказане слово. Дослідження свідчать, що мовлення є внутрішньо мотивованим, чітко організованим, активним [6, с. 112]. Діалогічне мовлення має двосторонній характер. У міжособистісному спілкуванні є два комуніканти, кожний з яких у діалозі стає то відправником, то одержувачем інформації. В моделі комунікативного акту беруть участь дві сторони, між якими постійно відбувається обмін думками. Таку постійну зміну мовця на слухача лінгвісти вважають відзначальною рисою діалогу [1, с. 203]. Мовленнєва поведінка одного співрозмовника в діалозі залежить від мовленнєвої поведінки іншого. Кожен з партнерів переслідує свою мету в діалогічному спілкуванні [2, с. 66]. В. Л. Скалкін виділяє такі параметри усного діалогічного тексту:

- а) приналежність до певної сфери усного спілкування;
- б) особливості тематики (одна тема, система тем, декілька різноманітних тем);
- в) кількість творців тексту (діалог, трилог, полілог);
- г) функціонально-стильовий реєстр (розмовний, офіційно-діловий);
- г) ступінь підготовки співрозмовників до мовленнєвого акту (наявність заготовок думок та фактів, рівень володіння темою);
- д) лінгвістичні характеристики (нормативність мови, словниковий склад, інтонаційне оформлення);
- е) ситуативність (ступінь опори комунікантів на немовні канали зв'язку в процесі мовленнєвого контакту і відображення цієї особливості спілкування у тексті);
- е) глибина і деталізація комунікативного опрацювання обговорюваної в процесі мовленнєвого контакту теми;
- ж) надлишковість тексту [9, с. 13-14].

Будь-який діалог складається з реплік — окремих взаємопов'язаних висловлювань різної тривалості. Одиницею навчання діалогічного мовлення є діалогічна єдність — сукупність реплік, яка характеризується